Evropska komisija

# Reforma EU glede varstva podatkov
## Katere koristi bo prinesla evropskim podjetjem?

Informativni pregled | januar 2016 SL

**Věra Jourová**
*Komisarka za pravosodje, potrošnike in enakost spolov*

*Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike*

**EU je dosegla politični dogovor glede reforme predpisov o varstvu podatkov. Nov sklop predpisov bo državljanom povrnil nadzor nad njihovimi osebnimi podatki, številne ugodnosti in priložnosti pa bo zagotovil tudi podjetjem. Reforma bo ključna za enotni digitalni trg, saj bo evropskim državljanom in podjetjem omogočila, da polno izkoristijo digitalno gospodarstvo.**

### KAKŠNO JE SEDANJE STANJE? ZAKAJ SE MORA SPREMENITI?

Trenutno se morajo podjetja v EU ukvarjati z 28 različnimi zakonodajami o varstvu podatkov. Ta razdrobljenost je drago administrativno breme, ki mnogim podjetjem, zlasti malim in srednjim, otežkoča vstop na nove trge.

Reforma bo zmanjšala birokracijo. Nova pravila bodo na primer odpravila trenutno obveznost podjetij, da svoje državne organe za varstvo podatkov uradno obvestijo o podatkih, ki jih obdelujejo, kar podjetja trenutno stane 130 milijonov evrov letno.

### KATERA DEJSTVA TO DOKAZUJEJO?

Posamezniki in podjetja pričakujejo, da bodo pravila o varstvu podatkov usklajena in se bodo uporabljala enotno po vsej EU. Več kot 90 % Evropejcev želi, da bi bile pravice glede varstva podatkov enake po vsej EU.

Reforma varstva podatkov bo podjetjem pomagala povrniti zaupanje potrošnikov v uporabo njihovih storitev. Glede na raziskavo Evrobarometra iz leta 2015 je 80 % ljudi mnenja, da nimajo popolnega nadzora nad svojimi osebnimi podatki. Dve tretjini ljudi skrbi, da nimajo popolnega nadzora nad svojimi osebnimi podatki na spletu.

Podjetja, ki jim ne uspe ustrezno zavarovati osebnih podatkov posameznikov, tvegajo, da bodo izgubila njihovo zaupanje. To zaupanje pa je zlasti v spletnem okolju bistveno za spodbujanje ljudi k uporabi novih izdelkov in storitev.

### PRIMER 1: Podjetja iz EU se lahko razširijo v druge države

Majhno oglaševalsko podjetje želi svoje poslovanje iz Francije razširiti v Nemčijo. Njegove dejavnosti v zvezi z obdelavo podatkov so v Nemčiji trenutno predmet ločenega sklopa pravil, zato se bo podjetje moralo ukvarjati z novim regulativnim organom. Stroški pridobitve pravnega nasveta in prilagoditve poslovnih modelov pred vstopom na novi trg so lahko odvračajoči. Nekatere države članice za obdelavo podatkov na primer zaračunavajo pristojbine za priglasitev.

**Z REFORMO EU GLEDE VARSTVA PODATKOV:**

*bodo novi predpisi o varstvu podatkov odpravili vse obveznosti priglasitve in z njimi povezane stroške. Namen uredbe o varstvu podatkov je odpraviti ovire čezmejni trgovini. To bo podjetjem olajšalo širjenje po vsej Evropi.*

Posebna raziskava Eurobarometra št. 431 varstvo podatkov, junij 2015

## PRIMER 2: Enakovredni pogoji za podjetja v EU in izven nje

Mednarodno podjetje z več poslovnimi enotami v državah članicah ima sistem spletne navigacije in kartiranja za vso Evropo. Trenutno morajo upravljavci podatkov, ki delujejo v več državah, vložiti čas in denar (za pravni nasvet in pripravo zahtevanih obrazcev ali dokumentov) za spoštovanje različnih in včasih nasprotujočih si obveznosti.

### Z REFORMO EU GLEDE VARSTVA PODATKOV:

*bodo novi predpisi uvedli enotno evropsko zakonodajo za varstvo podatkov in tako nadomestili trenutno nedosleden mozaik nacionalnih zakonodaj. Vsako podjetje, ki bo želelo svoje storitve ponujati v EU, bo moralo upoštevati zakonodajo EU o varstvu podatkov, ne glede na to, ali ima sedež v EU ali ne. To bo izenačilo pogoje za vsa podjetja in v globaliziranem svetu poskrbelo za pošteno konkurenco.*

## KAKO BODO NOVA PRAVILA POMAGALA PRIHRANITI DENAR?

Uredba bo uvedla enotno, vseevropsko zakonodajo za varstvo podatkov, kar pomeni, da se bodo podjetja ukvarjala le z eno zakonodajo, ne z 28. Ocenjen prihranek zaradi uvedbe novih predpisov je 2,3 milijarde evrov letno.

## PRIMER 3: Zmanjšanje stroškov

Veriga trgovin ima svoj sedež v Franciji in franšizne trgovine v 14 drugih državah EU. Vsaka trgovina zbira podatke o svojih strankah in jih prenaša v nadaljnjo obdelavo na sedež podjetja v Francijo.

### S TRENUTNO VELJAVNIMI PRAVILI

*se francoski zakon za varstvo podatkov uporablja za obdelavo, ki je izvedena na sedežu podjetja, posamezne trgovine pa morajo še vedno poročati svojemu nacionalnemu organu za varstvo podatkov, ki potrdi, da podatke obdelujejo v skladu z nacionalnimi zakoni v državi, v kateri je trgovina. To pomeni, da se mora uprava podjetja posvetovati z lokalnimi pravniki za vse svoje podružnice, da lahko zagotovi skladnost z zakonom. Skupni stroški, ki izhajajo iz zahtev glede poročanja v vseh državah, lahko presežejo 12 000 evrov.*

### Z REFORMO EU GLEDE VARSTVA PODATKOV:

*bo zakonodaja glede varstva podatkov enaka za vse države članice: ena Evropska unija, ena zakonodaja. Tako ne bo več potrebe po posvetovanju z lokalnimi odvetniki, da bi se za franšizne trgovine zagotovilo skladnost z lokalnimi zakoni. Rezultat bosta neposredni prihranek in pravna varnost.*

## KAKO BO REFORMA VARSTVA PODATKOV SPODBUJALA INOVATIVNOST IN UPORABO MASOVNIH PODATKOV?

Po nekaterih ocenah bi vrednost osebnih podatkov evropskih državljanov do leta 2020 lahko narasla na skoraj bilijon evrov letno. Nova pravila EU bodo podjetjem omogočala prožnost, hkrati pa varovala temeljne pravice posameznikov.

„Vgrajeno in privzeto varstvo podatkov“ bosta postala temeljni načeli. To bo podjetja spodbudilo, da bodo inovativna, da bodo razvijala nove ideje, metode in tehnologije za varnost in varstvo osebnih podatkov. Reforma bo podjetja spodbudila k uporabi tehnik za varstvo osebnih podatkov, kot so anonimizacija (odstranjevanje podatkov, ki omogočajo identifikacijo posameznika), psevdonimizacija (nadomeščanje podatkov, ki omogočajo identifikacijo posameznika, s fiktivnimi identifikatorji) in šifriranje (kodiranje sporočil, da jih lahko berejo le pooblaščene osebe)  Če so osebni podatki popolnoma anonimizirani, ne gre več za osebne podatke.

Osebne podatke lahko nepovratno anonimizira podjetje, prav tako pa so anonimizirani podatki lahko pridobljeni za uporabo v masovnih podatkih.

Podjetja morajo predvidevati možne načine uporabe in koristi masovnih podatkov in o tem obveščati posameznike, tudi če podrobnosti analize še niso znane. Podjetja bi morala tudi razmisliti, ali so lahko podatki pred tako nadaljnjo obdelavo anonimizirani. Tako bodo surove podatke ohranili za vključitev v masovne podatke, hkrati pa bodo varovali pravice posameznikov.

## Kaj so masovni podatki?

Termin „masovni podatki“ se nanaša na velike količine različnih tipov podatkov, ki jih pridobimo iz različnih virov, kot so ljudje, stroji ali senzorji. Lahko gre za informacije o podnebju, satelitske posnetke, digitalne fotografije in videoposnetke, evidence o transakcijah ali signale GPS. Masovni podatki lahko vključujejo osebne podatke: to so kakršnikoli podatki, ki se nanašajo na posameznika, kot so imena, fotografije, e-naslovi, bančni podatki, objave na spletnih družbenih omrežjih, zdravstveni podatki ali računalniški naslovi IP.

### POSAMEZNIKI BODO IMELI VEČ NADZORA. KAKO BO TO KORISTILO PODJETJEM?

Nova pravica do prenosljivosti podatkov bo posameznikom omogočala, da svoje osebne podatke prenesejo od enega ponudnika storitev k drugemu. Zagonska in manjša podjetja bodo lahko dostopala do podatkovnih trgov, na katerih kraljujejo spletni velikani, in z rešitvami, ki spoštujejo zasebnost, privabila več potrošnikov. S tem bo evropsko gospodarstvo postalo konkurenčnejše.

## PRIMER 4: AVTOMOBILI BREZ VOZNIKA

Zaradi tehnologije v avtomobilih brez voznika prihaja do intenzivnejše izmenjave podatkov o avtomobilu, vključno z osebnimi podatki. Pravila o varstvu podatkov gredo z roko v roki z inovativnimi in naprednimi rešitvami. Avtomobili z vgrajenim sistemom za klice v sili eCall lahko na primer v primeru nesreče samodejno pokličejo najbližji center za nujno medicinsko pomoč. To je primer izvedljive in učinkovite rešitve v skladu z načeli varstva podatkov v EU. Kar se tiče varstva podatkov, bo z novimi predpisi delovanje sistema eCall postalo lažje, enostavnejše in učinkovitejše.

Načelo varstva podatkov je, da se pri zbiranju osebnih podatkov za en ali več namenov podatki ne smejo nadaljnje obdelovati na način, ki ni združljiv s prvotnimi nameni. To ne prepoveduje obdelovanja za drug namen in ne omejuje "surovih podatkov" za uporabo v analitiki. Ključni dejavnik pri odločanju, ali je nov namen nezdružljiv s prvotnim namenom, je pravična narava namena. Pravičnost vključuje dejavnike, kot so: posledice za zasebnost posameznikov (na primer posebne in ciljno usmerjene odločitve glede opredeljenih oseb) in ali posameznik upravičeno pričakuje, da bodo njegovi osebni podatki uporabljeni na drug način. V primeru avtomobilov brez voznikov lahko surove podatke uporabijo za analizo, kje se zgodi največ nesreč in kako bi lahko nesreče v prihodnje preprečili. Z njihovo pomočjo lahko tudi analizirajo prometne tokove, da bi tako zmanjšali prometne zastoje.

## PRIMER 5: Koristi za posameznike in podjetja

Novoustanovljeno malo podjetje želi vstopiti na trg s spletiščem za družbene medije. Na trgu so že pomembni igralci z velikim tržnim deležem. V skladu s trenutno veljavnimi pravili bo vsaka nova stranka morala ponovno razmisliti, katere osebne podatke želi predložiti za objavo na novi spletni strani. To lahko odvrne nekatere ljudi, ki razmišljajo o prestopu k novemu podjetju.

### Z REFORMO EU GLEDE VARSTVA PODATKOV:

bo pravica do prenosljivosti podatkov potencialnim strankam olajšala prenos njihovih osebnih podatkov med ponudniki storitev. To spodbuja konkurenco in ustanavljanje novih podjetij na trgih.

## ZA KAJ GRE PRI PRINCIPU „VSE NA ENEM MESTU“?

Znotraj enotnega trga podatkov enaka pravila na papirju niso dovolj. Pravila se morajo povsod uporabljati na enak način. Načelo „vse na enem mestu“ bo poenostavilo sodelovanje med organi za varstvo podatkov glede vprašanj, ki vplivajo na vso Evropo. Podjetja bodo morala sodelovati le z enim organom, ne z 28.

To jim bo zagotovilo pravno varnost. Prednosti bodo tudi hitrejše sprejemanje odločitev, en sam sogovornik (odprava več kontaktnih točk) in manj birokracije. Odločitve bodo dosledne tudi v primerih, kjer bo ista dejavnost obdelave potekala v več državah članicah.

## KAKŠNE SO PREDNOSTI ZA MALA IN SREDNJA PODJETJA?

Mala in srednja podjetja bodo v celoti uživala ugodnosti, ki jih bo prinesla poenostavitev regulativnega okolja. Zlasti posebna uvodna izjava 13 uredbe razkriva, da predlog upošteva načelo „najprej pomisli na male“.

Poseben položaj malih in srednjih podjetij je v predlogih reforme v celoti upoštevan. Poskrbljeno je, da jim ne bodo naložena nepotrebna administrativna bremena.

Veliki večini malih in srednjih podjetij ne bo treba imenovati uradne osebe za varstvo podatkov. To bo potrebno le za podjetja, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, ki predstavljajo posebna tveganja (zaradi njihove narave, obsega ali namena) glede varstva podatkov, na primer za mala podjetja za iskanje kadra, ki izvajajo profiliranje posameznikov. V malih podjetjih ni potrebno, da je imenovani zaposlen za poln delovni čas, lahko je priložnostni svetovalec, kar podjetju prihrani precej stroškov.

Kar se tiče obveznosti izvajanja ocene učinka o varstvu podatkov, so kriteriji zelo ozko usmerjeni in pokrivajo le zelo tvegane dejavnosti, povezane z obdelavo podatkov (na primer osebne podatke v obsežnih zbirkah genetskih podatkov o otrocih ali biometrične podatke). To bo ponovno zadevalo zelo majhen delež malih in srednjih podjetij.

Mala in srednja podjetja bodo oproščena obveznosti pripravljanja dokumentacije o svojih dejavnostih obdelovanja podatkov.

### Imate vprašanja?

**http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_sl.htm.**

**Pokličite Europe Direct:**
**00 800 67 89 10 11**
**http://europa.eu/europedirect/**

Urad za publikacije

© Evropska unija, 2016
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Print ISBN 978-92-79-60201-6 doi:10.2838/884369 DS-01-16-697-SL-D
PDF ISBN 978-92-79-60239-9 doi:10.2838/725088 DS-01-16-697-SL-N